

نسلی که امروز اقدام به تشکیل خانواده می‌کند، متأثر از دوران گفتمان فرزند کمتر است و کاملاً از گفتمان، تربیت و آموزش تک فرزندی و بی فرزندی تأثیر گرفته اند. مشکلات مالی، معیشتی، مسکن و اشتغال خانم‌ها و کمال گرایی بین زوجین از نظر مالی و سطح زندگی و سایر مسائل هم در این موضوع دخیل هستند.

کاهش جمعیت؛

به گزارش اسپاداناخبر؛ در گذشته‌ای نه چندان دور جمعیت خانواده‌ها بیشتر از امروز بود، به گونه‌ای که برخی خانواده‌ها تعدادشان به بیش از 10 نفر می‌رسید، اما این امر در حال حاضر به شدت کاهش پیدا کرده و داشتن یک خانواده پرجمعیت به یک روبا تبدیل شده است.

کاهش جمعیت خانواده‌ها در حال حاضر به یک تهدید جدی برای نسل آینده محسوب می‌شود، در این گزارش قصد داریم به واکاوی این معضل و ارائه راه‌حلهایی برای مبارزه با آن بپردازیم.

در تشریح این معضل، عوامل متعددی از هزینه‌های بالای زندگی گرفته تا نداشتن وقت والدین برای تربیت بچه‌ها و تبلیغات سوء دخیل هستند.

امیر لطفی حقیقت روان‌شناس و پژوهشگر علوم رفتاری در گفتگو با خبرنگار گروه اجتماعی باشگاه خبرنگاران جوان؛ اظهار داشت: بحث فرزندآوری از ابعاد مختلف طی سال‌های متمادی و دهه‌های قبل با چند گفتمان مختلف رو به رو شد، به نحوی که ما در رابطه با فرزندآوری شاهد موجی بودیم که در ابتدا تمرکز بر فرزندآوری و تعدد جمعیت را دربر داشت، به نحوی که بر اساس آن مسئولان تأکید فراوانی داشتند که خانواده‌ها تعداد بیشتری فرزند داشته باشند و برای تحقق این امر دستگاه‌های اجرایی هم برنامه‌های کلانی را در نظر گرفتند و برای این کار زمینه‌های جدیدی فراهم آوردند، به عنوان مثال خانواده‌هایی که دارای 3 فرزند پسر بودند، یکی از آن‌ها از سربازی معاف می‌شد یا به آن‌ها وام‌هایی اعطا می‌گردید.

وی افزود: این روند تا جایی ادامه یافت که روند جمعیت کشور رو به افزایش بود، تا اینکه در اوایل دهه هفتاد، نوع نگاه و برخورد با این رویکرد تغییر کرد و این مسأله به نوعی تحقیر شد و با تبلیغات و شعارهای فراوانی مانند "فرزند کمتر، زندگی بهتر" این روند رو به افزایش متوقف شد، همچنین دستگاه‌های اجرایی برخی امکانات را محدود کردند که نوعی فشار روانی برای خانواده‌ها را در پی داشت، به گونه‌ای که از ابتدای دهه 70 به بعد جامعه با مشکلات عدیده مالی، اقتصادی و معیشتی مواجه شد که با توجه به روی کار آمدن چند دولت، همچنان این مشکلات وجود دارند.

*عواملی که مانع از فرزندآوری می‌شود

وی افزود: وجود این مسائل باعث تغییر بستر و نوع نگاه جامعه به این موضوع شد، نسلی که متعلق به دهه گذشته است و امروز اقدام به ازدواج و تشکیل خانواده می‌کند، متأثر از دوران گفتمان فرزند کمتر است چرا که اکثر این افراد متولدین دهه 60 و 70 هستند و کاملاً از گفتمان، تربیت و آموزش تک فرزندی و بی فرزندی تأثیر گرفته اند، بنابراین اقتضای زمان موجب تغییر ذهنیت و گرایش آن‌ها به این موضوع شده است که فرد باید از زندگی لذت ببرد و زندگی لوکسی داشته باشد، که در

این راستا به سفر رفتن، تفریح و عدم تمایل به فرزندآوری از جمله نتایج این طرز تفکر است.

این استاد دانشگاه در ادامه گفت: در کنار موارد ذکر شده مشکلات مالی، معیشتی، مسکن و اشتغال خانم‌ها و کمال‌گرایی بین زوجین از نظر مالی و سطح زندگی و سایر مسائل هم در این موضوع دخیل هستند.

حقیقت گفت: به عنوان مثال شما خانمی را در نظر بگیرید که صبح از خانه برای کار بیرون می‌رود و شب برمی‌گردد، این خانم وقتی برای فرزندپروری و رسیدگی به فرزندان ندارد، با توجه به این شواهد، شرایط اشتغال بانوان در جامعه کاملاً معیوب است چرا که بیشتر از ظرفیت خانم‌ها، از آنان کار کشیده می‌شود و این مسأله باعث می‌شود تا کانون خانواده مورد آسیب قرار گیرد، به طور نمونه دختران جوان به خاطر شرایط کاری و استقلال مالی خود تمایل دارند که بیشتر به خودشان و سر و لباسشان توجه کنند، این افراد زمانی که ازدواج می‌کنند به جای اینکه علاقه‌ای به تشکیل خانواده و فرزندآوری داشته باشند، به دنبال لذت‌گرایی و یک زندگی لوکس هستند، نه یک خانواده کامل.

وضعیت بد معیشتی والدین مثل جهیزیه، مسکن و غیره در مواردی امکان ازدواج برای فرزندان را از آن‌ها گرفته است، این موارد باعث می‌شود که تعدادی از جوانان توانایی ازدواج نداشته باشند و تعداد دیگری هم که ازدواج می‌کنند، به دلیل داشتن قرض و قسط بیشتر تمرکز خود را بر روی تأمین معیشت و پرداخت اقساط و غیره معطوف می‌کنند، از جمله مسائل دیگری که در این امر موثر است، مسکن زوجین است و حقوق‌های دریافتی کارمندان است که با مخارج زندگی همخوانی نمی‌کند، و همچنین عامل مهم دیگر در این راستا، ضعف جوانان از نظر اعتقادی و باورهای دینی است.

این استاد دانشگاه در پاسخ به سوالی در رابطه با آسیب‌های ناشی از این معضل، گفت: نیروی انسانی در یک جامعه به مثابه نیروی زمینی در نیروهای مسلح است، یعنی اگر ما نیروی انسانی در جامعه نداشته باشیم، محتاج می‌شویم و برای رفع این احتیاج مجبور به بکارگیری نیروهای خارجی مانند نیروهای افغانی و عراقی و غیره می‌شویم که نسل بعدی و نژاد ما را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد و در دهه‌های آینده اگر به همین روال پیش رویم، با کاهش جمعیت و پیری جامعه از نظر نیروی تولیدی مواجه می‌شویم.

از آثار دیگر این معضل می‌توان به وابستگی اشاره کرد، وابستگی در سطوح مختلف اعم از امنیتی، اقتصادی، اجتماعی، تحصیلی، علمی، پزشکی و غیره است، به طور کلی جامعه‌ای که جمعیت جوان نداشته باشد و جمعیت خود را باز تولید نکند، آسیب‌های شدیدی خواهد دید و آن جامعه به یک جامعه بی‌تحرك تبدیل خواهد شد.

*راهکار مناسب برای برخورد با این معضل

لطفی در تشریح راه کارهای مناسب برای افزایش جمعیت جوان کشور گفت: یکی از این راهکارها این است که فردی که دارای 3 فرزند یا بیشتر است از سربازی معاف شود، یارانه افراد دارای چند فرزند افزایش یابد، حق بیمه خانواده‌های دارای بیش از سه و چهار فرزند نصف شود، سن بازنشستگی افراد پایین بیاید، یعنی والدینی که 4 فرزند دارند، 10 سال زودتر بازنشسته شوند، کسی که دارای 3 فرزند یا بیشتر است، کارمند رسمی شود، در مسکن مهر الویت و واگذاری به خانواده‌های پر جمعیت داده شود، وام مسکن به افراد دارای بیش از سه فرزند تعلق گیرد، افزایش حق عائله مندی کارمندان به صورت تصاعدی باشد.

وی در پایان ابراز امیدواری کرد و گفت: مسئولین باید با در نظر گرفتن تدابیر و راهکارهای مناسب، چاره‌ای برای حل این معضل بیاندیشند و با انجام این موارد زمینه و بستر فرزندآوری را برای زوجین فراهم کنند.

منبع/ گروه اجتماعی باشگاه خبرنگاران جوان